

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เรื่องสั้นของไทยในช่วง พ.ศ. 2507-2516 จำนวนหนึ่งได้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวการเขียนทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบ แนวการเขียนดังกล่าวมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับการเขียนแนว “คตินิยมสมัยใหม่” (Modernism) ของตะวันตก ทำให้แนวการเขียนของเรื่องสั้นมีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับขนบการเขียนเรื่องสั้นก่อนหน้านั้น

วรรณกรรมแนวคตินิยมสมัยใหม่ (Modernist Literature) หมายถึง วรรณกรรมในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ที่ได้รับผลกระทบจากความรู้และการค้นพบใหม่ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรัชญา จิตวิทยา ศิลปะ ฯลฯ รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสมัยนี้เปลี่ยนแปลงไป

ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักเขียนและศิลปินจำนวนหนึ่งตั้งคำถามต่อความเป็นจริง และเห็นว่าความเป็นจริงในโลกสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลต่อการนำเสนอรูปแบบงานเขียน กล่าวคือ พวกเขาเริ่มเห็นว่า การเขียนแนวสัจนิยมที่ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาของเหตุการณ์และเอกภาพของโครงเรื่อง รวมทั้งการเสนอเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่แสดงนัยของการเสนอภาพสังคมที่สมบูรณ์ เป็นเหตุเป็นผล และมีเอกภาพนั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง คตินิยมสมัยใหม่จึงแสดงให้เห็นภาวะวิกฤตของการนำเสนอภาพ (crisis of representation) นักเขียนได้แสวงหากลวิธีในการนำเสนอภาพแนวใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงตามที่พวกเขาเข้าใจ ลักษณะที่โดดเด่นของงานแนวนี้คือ เป็นงานที่เน้นความคิด ความทรงจำ ความรู้สึก และอารมณ์ของตัวละคร โดยมีการพัฒนาการใช้เทคนิค “กระแสสำนึก” (stream of consciousness) และบทพูดเดี่ยวในใจ (interior monologue) เป็นการสำรวจความคิดเพื่อการเข้าใจและตระหนักในตนเอง

นอกจากนี้ รูปแบบการนำเสนอยังเป็นลักษณะทดลองที่สัมพันธ์กับการเกิดแนวทางศิลปะแบบล้ำยุคใหม่ๆ ขึ้นมากมาย เช่น ศิลปะตามแนวโพสต์อิมเพรสชันนิสซึม (Post-Impressionism) คตินิยมสำแดงพลังอารมณ์ (Expressionism) บาศกนิยม (Cubism) อนาคตนิยม (Futurism) สัญลักษณ์นิยม (Symbolism) คติดาดา (Dada) คติเหนือจริง (Surrealism) ที่ต่อต้านการนำเสนอภาพ (anti-representation) แบบขนบ และเกิดรูปแบบการนำเสนอวรรณกรรมที่แตกต่างไปจาก

เดิม นักเขียนที่มีงานเขียนแนวนี้ได้แก่ เฮนรี เจมส์ (Henry James) โจเซฟ คอนราด (Joseph Conrad) ทอมัส มันน์ (Thomas Mann) ฟรันซ์ คาฟกา (Franz Kafka) อองเดร ซีด (André Gide) วิลเลียม ฟอล์กเนอร์ (William Faulkner) เป็นต้น (Bradbury & McFarland, 1985: 481) คตินิยมสมัยใหม่เป็นความเคลื่อนไหวทางภูมิปัญญาที่ส่งอิทธิพลจากยุโรปไปทั่วโลก

ความเคลื่อนไหวคตินิยมสมัยใหม่ดังกล่าวได้ส่งอิทธิพลมาสู่ประเทศไทยด้วย เห็นได้อย่างชัดเจนในราวทศวรรษที่ 2510 เป็นต้นไป ในระยะนี้ ประเทศไทยเกิดความเปลี่ยนแปลงแนวทางวรรณกรรม ซึ่งแยกไม่ออกจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเป็นสังคมสมัยใหม่ กล่าวคือในระหว่าง พ.ศ. 2501-2506 เป็นสมัยการปกครองของรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในช่วงนี้มีนโยบายการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย (modernization) เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจ มีการพัฒนาสาธารณูปโภคทั่วประเทศ การปรับโครงสร้างการบริหาร การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ การปรับปรุงโครงสร้างการศึกษา ฯลฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว มีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมากระหว่างเมืองหลวงและชนบท รวมทั้งการรับแนวคิดและค่านิยมจากต่างประเทศ

ในส่วนของวรรณกรรมกระแสหลัก เนื่องจากตกอยู่ในสภาวะของการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและสังคม ทำให้่วงวรรณกรรมในระยะนี้นำเสนองานแนวพาฝัน แนวสำนึกนิยม แนวสยองขวัญ เป็นอาทิ แต่ก็ได้เริ่มมีวรรณกรรมที่เปิดเผยถึงประสบการณ์ชีวิตและความเฝ้าพะของสังคมอยู่บ้างจากงานของอาจินต์ ปัญจพรรค์ และงานของ 'รงค์ วงษ์สวรรค์' ซึ่งมีแนวการเขียนแบบสมัยใหม่ กล่าวเขียนเรื่องราวท้าทายขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม

ต่อมาเกิดความเปลี่ยนแปลงของวรรณกรรมทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ ปรากฏในเรื่องสั้นไทยระหว่าง พ.ศ. 2507-2516 ซึ่งเกิดจากการรับวัฒนธรรมตะวันตกผ่านการเปิดรับแนวคิดการพัฒนาประเทศสู่สมัยใหม่ รวมทั้งมีปัญญาชนจำนวนหนึ่งจบการศึกษาจากต่างประเทศมาเป็นกำลังหลักในการเผยแพร่ความคิดใหม่ๆ นอกจากนี้มีหลักฐานว่าในวงวรรณกรรมได้มีการอ่านและแปลงานแนวคตินิยมสมัยใหม่ของนักเขียน อาทิ ดี. เอช. ลอว์เรนซ์ (D. H. Lawrence) เจมส์ จอยซ์ (James Joyce) วิลเลียม ฟอล์กเนอร์ (William Faulkner) ที. เอส. เอเลียต (T. S. Eliot) และแฮร์มันน์ เฮสเซอร์ (Hermann Hesse) งานเหล่านี้ปรากฏเป็นบทความในวารสาร และต่อมาได้พิมพ์เป็นหนังสือฉบับกระเป๋าคือ *นักเขียนหนุ่ม* (2518) ของสุชาติ สวัสดิ์ศรี

นอกจากนี้ในช่วง พ.ศ. 2506-2516 ซึ่งเป็นช่วงปีที่จอมพลถนอม กิตติขจรเป็นนายกรัฐมนตรี ได้เริ่มมีการเคลื่อนไหวผลิตงานวรรณกรรมที่หลากหลายมากขึ้นแม้ว่าจะอยู่ใน

ยุคที่ปิดกั้นเสรีภาพในการเขียน การที่ถูกปิดกั้นโดยพระราชบัญญัติการพิมพ์ของรัฐบาล และการที่นิตยสารต่างๆ ไม่สนใจตีพิมพ์งานเขียนของคนรุ่นใหม่ ทำให้นักศึกษาพยายามสร้างพื้นที่ของกลุ่มตน โดยหาช่องทางในการนำเสนองานเขียนผ่านกลุ่มกิจกรรมในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านกลุ่มกิจกรรมเกี่ยวกับวรรณกรรม อาทิ ชมรมวรรณศิลป์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ และยังมีกรรวมกลุ่มผู้ที่มีความสนใจคล้ายคลึงกันเพื่อผลิตงานวรรณกรรม เช่น “ชมรมพระจันทร์เสี้ยว” ซึ่งในระยะเริ่มต้นเป็นการรวมตัวกันของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มนักศึกษาเหล่านี้ได้พยายามหาช่องทางแสดงออก โดยการออกวารสารรายสะดวกที่เรียกว่า “หนังสือเล่มละบาท” ออกจำหน่ายหน้ามหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น ฐลี ตะวัน ปัญญา พระจันทร์เสี้ยว เป็นต้น และนอกจากนี้ “กลุ่มหนุ่มหน้าสาวสวย” ที่ได้เสนองานรวมเรื่องสั้น ความเรียง และกวีนิพนธ์ออกมาในรูปแบบฉบับกระเป๋ (เสถียร จันทิมาธร, 2525) การจัดทำหนังสือดังกล่าวเกิดเพราะ “แต่ละคนมีความกระหายในการเขียนและทำหนังสือ” และ “ประสงค์การรวมกลุ่มคนหนุ่มสาวผู้รักการเขียนหนังสือเป็นประการแรก อยากเห็นหนังสือพ็อคเก็ตที่สวยและได้มาตรฐานในรูปแบบเป็นประการต่อมา ต้องการคิดค้นและเสนอแนวทางใหม่ด้านการเขียนเรื่องสั้นเป็นประการที่สาม” (หนุ่มหน้าสาวสวย, 2513: 220) ซึ่งความเคลื่อนไหวทั้งหมดนี้นับเป็นความพยายามของกลุ่มนักศึกษาที่จะสร้างวัฒนธรรมการอ่านแบบใหม่ขึ้นมาในมหาวิทยาลัย

จากความมุ่งหมายที่ “ต้องการคิดค้นและเสนอแนวทางใหม่ด้านการเขียนเรื่องสั้น” ดังกล่าวจึงเกิดปรากฏการณ์อันแสดงถึงแนวการเขียนแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เสถียร จันทิมาธรกล่าวในหนังสือ *หนุ่มหน้าสาวสวย* ว่า

“ล่วงมาระยะหลังในกลุ่มคนเขียนหนังสือรุ่นใหม่ได้พยายามที่จะผลักดันแนวการเขียนสักท่วงทำนองหนึ่ง ซึ่งไม่ได้เน้นที่การหักมุม แต่คำนึงถึงเนื้อหาตลอดจนลีลาของการบรรยายและเสนออารมณ์ออกมาเป็นลำดับ ถึงตอนจบก็อาจจะเลื่อนหายไป ปล่อยให้คนอ่านคิดคำนึงเอาเองอย่างเสรี”

(*หนุ่มหน้าสาวสวย*, 2513: 221)

งานเขียนที่เน้นการ “หักมุม” ดังกล่าวหมายถึงงานเขียนแนวสัจนิยมที่ให้ความสำคัญแก่ความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์ที่พลิกผัน เขาได้เสนอว่าเนื้อหาและลีลาหรือรูปแบบของการเขียนแนวใหม่นี้เสนอ “การบรรยายและเสนออารมณ์ออกมาเป็นลำดับ ถึงตอนจบก็อาจจะเลื่อนหายไป ปล่อยให้คนอ่านคิดคำนึงเอาเองอย่างเสรี” ซึ่งก็หมายถึงการเขียนแนวอัตวิสัย ต่อมาในสายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิต เสถียร จันทิมาธรได้กล่าวถึงอิทธิพลของงานเขียนจากตะวันตก

ที่เน้นการนำเสนออัตวิสัยโดยเรียกอย่างชัดเจนว่า “กระแสสำนึก” (stream of consciousness) ดังนี้

“กระบวนการเติบโตใหญ่ของการเขียนเรื่องสั้นไทยเพิ่มความหลากหลายในทางรูปแบบและเนื้อหาอย่างไม่เคยมีมาก่อน [...] เมื่อนักเขียนรุ่นใหม่ได้เสนองานเรื่องสั้นที่เป็นแบบอัตถนิยมและด้วยรูปแบบการเขียนที่แปลกใหม่ทั้งในแบบสัญลักษณ์นิยมและมีแม้กระทั่งในแบบที่เรียกว่าเป็น “กระแสสำนึก” อย่างที่นิยมเขียนกันในตะวันตก”

(เสถียร จันทิมาธร, 2525: 527)

แนวการเขียนที่เปลี่ยนแปลงไปเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ซึ่งเป็นประเภทวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุดในขณะนั้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากแนวเรื่องเกี่ยวกับความรัก ครอบครัว ประสบการณ์ชีวิต ไปเป็นงานเขียนที่ตั้งคำถามต่อความเป็นจริงในสังคม ต่อค่านิยมที่สถาบันต่างๆ ในสังคมได้กำหนดไว้ และแสดงผลกระทบต่อสังคมที่เกิดจากการพัฒนาประเทศเป็นแบบสมัยใหม่ ทุนิยม การปกครองแบบเผด็จการ สงครามเวียดนาม ฯลฯ ที่มีต่อปัจเจกบุคคล

ด้านรูปแบบ ไม่เน้นความสำคัญและเอกภาพของโครงเรื่อง เรื่องเล่าไม่เน้นเหตุการณ์หรือการพัฒนาความขัดแย้ง และการจบแบบหักมุม เริ่มมีการใช้รูปแบบการนำเสนอเรื่องแบบใหม่ เช่น เทคนิคการใช้กระแสสำนึก (stream of consciousness) เพื่อค้นหาความหมายของชีวิตในรูปของความคิด ความทรงจำ ความฝัน เรื่องสั้นจำนวนหนึ่งยังมีลักษณะ “ทดลอง” คือมีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังได้มีการนำเอาแนวคิดจากศิลปะแนวต่างๆ มาปรับเข้ากับงานเขียน เช่น คตินิยมประทับใจ (Impressionism) คตินิยมสำแดงพลังอารมณ์ (Expressionism) คติเหนือจริง (Surrealism) ทั้งนี้เพราะนักเขียนส่วนใหญ่ที่เขียนงานแนวทดลองนี้ได้รับการศึกษามาทางศิลปะหรือมีความสนใจศิลปะ

ในช่วงแรก นักวิจารณ์ที่วิพากษ์วิจารณ์การเปลี่ยนแปลงของแนวการเขียนของเรื่องสั้นไทย มีเสถียร จันทิมาธร รัญจวน อินทรกำแหง สิทธา พิณภูวดล เป็นอาทิโดยที่ไม่ได้ระบุถึงแนวการเขียนของตะวันตกที่นักเขียนไทยรับมา ต่อเมื่อใน พ.ศ. 2518 เมื่อสุชาติ สวัสดิ์ศรีได้รวมพิมพ์เรื่องสั้นในชื่อ ถนนสายที่นำไปสู่ความตาย ได้กล่าวไว้ในบทนำว่า เรื่องสั้นที่เขารวบรวมมานั้นเป็นงาน “สมัยใหม่” โดยใช้คำภาษาอังกฤษว่า “modernism” แต่ในบทนำนี้ก็มิได้มีการขยายความประเด็นดังกล่าวว่านักเขียนไทยได้รับอิทธิพลการเขียนแนวคตินิยมสมัยใหม่

มาอย่างไร ทั้งๆ ที่การรับการเขียนแนวคิดนิยมสมัยใหม่เข้ามาในวงวรรณกรรมไทยนั้นเป็นช่วงที่ความเคลื่อนไหวแนวคิดนิยมสมัยใหม่ในตะวันตกได้ลดความนิยมลงไปแล้ว และหลังจากการตีพิมพ์ครั้งนี้ก็ไม่มีนักวิจารณ์หรือนักวรรณคดีค้นคว้าหาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมแนวคิดนิยมสมัยใหม่ของตะวันตกกับวรรณกรรมของไทยอีกเลย

อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมไทยในแนวทางของความเคลื่อนไหวทางศิลปะสมัยใหม่ ได้แก่ งานของสดชื่น ชัยประสาธน์ เรื่อง **จิตรกรรมและวรรณกรรมแนวเซอร์เรียลลิสต์ในประเทศไทย พ.ศ. 2507-2527** มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าศิลปินและนักเขียนไทยได้นำแนวคิดทางศิลปะแนวที่เรียกว่าเซอร์เรียลลิสต์ (Surrealism) มาใช้เพื่อสร้างสรรค์งานของตนอย่างไร ในด้านวรรณกรรมได้ศึกษางานเรื่องสั้นและบทละคร การศึกษาพบว่า แนวทางศิลปะแบบเซอร์เรียลลิสต์เป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินสร้างสรรค์ผลงาน ลักษณะของการรับแนวทางส่วนใหญ่เป็นในด้านเทคนิคและกลวิธีซึ่งเห็นได้ด้วยตามากกว่าแนวคิด จุดยืน และปรัชญา ซึ่งเป็นเพราะแนวทางศิลปะนี้เกิดขึ้นในประเทศไทยช้าเพราะอยู่ห่างไกลจากขบวนการนี้ที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศส การรับเฉพาะในด้านรูปแบบและกลวิธีทำให้เป็นการรับมาปรับเข้ากับพื้นฐานของปรัชญา แนวคิดของไทย และสารที่ศิลปินและนักเขียนให้ความสำคัญคือความฝันทางเพศและผู้หญิง งานวิจัยเล่มดังกล่าวได้ศึกษาวรรณกรรมไทยแนวเซอร์เรียลลิสต์สองประเภทคือ เรื่องสั้นและบทละคร ตั้งแต่ พ.ศ. 2507-2527 นับเป็นการศึกษาวรรณกรรมไทยโดยมีการอบความคิดเชิงความเคลื่อนไหว (movement) ทางศิลปะและวรรณกรรมเซอร์เรียลลิสต์ซึ่งถือได้ว่าเป็นความเคลื่อนไหวหนึ่งที่อยู่ในความเคลื่อนไหวกระบวนใหญ่ของคตินิยมสมัยใหม่

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและกลวิธีการเขียนของวรรณกรรมไทยดังกล่าวปรากฏในระยะสั้นๆ ในรูปแบบเรื่องสั้น บทละคร และกวีนิพนธ์ แต่รูปแบบเรื่องสั้นมีปริมาณมากที่สุด ภาวะส่วนใหญปรากฏในวารสารที่นักศึกษาเขียน พิมพ์ และจำหน่ายเอง ต่อมาจึงได้มีการรวมพิมพ์เป็นเล่ม ทั้งในลักษณะของรวมเรื่องสั้นของนักเขียนหลายคน และรวมเรื่องสั้นของนักเขียนคนเดียว เรื่องสั้นที่มีความแปลกใหม่มากที่สุดที่ปรากฏเป็นเรื่องแรกคือ “แวนดาไม่มีกระจก” ของนิพนธ์ จิตรกรรม พิมพ์ในอนุสรณ์ห้องใหม่โรงเรียนช่างศิลป์ พ.ศ. 2507 การวิจัยนี้จึงเริ่มต้นที่ปีพุทธศักราชนี้ไปจนถึง พ.ศ. 2516 เนื่องจากหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นการสิ้นสุดของรัฐบาลเผด็จการและนโยบายปิดกั้นสิทธิเสรีภาพของประชาชน แนวทางการเขียนที่มีรูปแบบและกลวิธีแนวคิดนิยมสมัยใหม่ได้ลดจำนวนและความนิยมลง นักเขียนที่เคยมีผลงานแนวนี้บางคนได้เปลี่ยนไปเขียนในแนวทางสังคมนิยมและบางคนได้เลิกสร้างสรรค์ผลงานแนวนี้ไป

การเปลี่ยนรูปแบบ เทคนิค และกลวิธีการเขียนเรื่องสั้นแม้จะเป็นปรากฏการณ์ในระยะเวลาสั้นๆ และมีจำนวนไม่มากนัก แต่ได้เป็นหลักหมายของวงวรรณกรรมไทยว่าได้รับอิทธิพลจากแนวการเขียนจากตะวันตกอีกแนวหนึ่งที่สำคัญคือแนวคตินิยมสมัยใหม่ การรับเอาแนวทางการเขียนดังกล่าวห่างจากช่วงเวลาที่ความรุ่งเรืองของความเคลื่อนไหวนี้เริ่มลดลง (คือทศวรรษ 1930) ถึงเกือบสี่ทศวรรษ ประเด็นที่ควรศึกษาคือปัจจัยพื้นฐานทางสังคมไทยใดที่ส่งผลให้เกิดการรับอิทธิพลของแนวการเขียนดังกล่าวเข้ามาในวงวรรณกรรมไทย รวมทั้งการศึกษาลักษณะเนื้อหาและรูปแบบที่เปลี่ยนไปด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วิเคราะห์เรื่องสั้นไทยที่มีลักษณะการเขียนแนวคตินิยมสมัยใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2507-2516 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ปรากฏเรื่องสั้นแนวคตินิยมสมัยใหม่จำนวนมาก

1.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสั้นแนวคตินิยมสมัยใหม่ของไทย กับบริบททางสังคมที่ทำให้เกิดการรับและการสร้างงานแนวคตินิยมสมัยใหม่ของตะวันตกในวงวรรณกรรมไทย

1.3 สมมุติฐาน

1.3.1 เรื่องสั้นของไทยระหว่าง พ.ศ. 2507-2516 จำนวนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากงานเขียนแนวคตินิยมสมัยใหม่ของตะวันตก

1.3.2 เรื่องสั้นไทยแนวคตินิยมสมัยใหม่นำเสนออัตวิสัยและการเขียนแนวทดลองเพื่อวิพากษ์วิจารณ์สถาบันต่างๆ และสังคมเมือง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ศึกษาเรื่องสั้นไทยที่มีการเขียนแนวคตินิยมสมัยใหม่ในวารสาร นิตยสาร และหนังสือรวมเรื่องสั้นที่เผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2507-2516 รวม 101 เรื่อง

1.4.2 เลือกศึกษาเฉพาะเรื่องสั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบ คือมีกลวิธีการนำเสนอเรื่องและเทคนิคการเขียนที่แตกต่างจากเรื่องสั้นแบบขนบที่เป็นที่นิยมในเวลาเดียวกัน

รายชื่อเรื่องสั้นที่มีลักษณะคตินิยมสมัยใหม่ เรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง

ลำดับ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อเรื่องสั้น	ชื่อวารสาร/ หนังสือที่ ตีพิมพ์	ปีที่ พิมพ์	ชื่อหนังสือที่ รวมเล่ม	ชื่อ สำนักพิมพ์	ปีที่ พิมพ์
1	กรณี ไกรลาศ	ใกล้จะอวสาน	เพชรไทย	2512	ดอกไม้สีทอง	ผ่านฟ้าพิทยา	2515
2	กรณี ไกรลาศ	รอยยิ้มของหวน	สามยอด	2513	ดอกไม้สีทอง	ผ่านฟ้าพิทยา	2515
3	กรณี ไกรลาศ	ซ้อนทับสับสน	กรุงเทพฯ รายสัปดาห์	2513	ดอกไม้สีทอง	ผ่านฟ้าพิทยา	2515
4	กรณี ไกรลาศ	มือของเงิน	รุ่งหลังฝน	2514	ดอกไม้สีทอง	ผ่านฟ้าพิทยา	2515
5	กรณี ไกรลาศ	เขียนที่กรุงเทพฯ	ชาวกรุง	2514	ดอกไม้สีทอง	ผ่านฟ้าพิทยา	2515
6	กรณี ไกรลาศ	ยังไม่สิ้นลมหายใจ	แม่ศรีเรือน	2514	ดอกไม้สีทอง	ผ่านฟ้าพิทยา	2515
7	กรณี ไกรลาศ	ชีวิตจะไปไหน	-	2515	ดอกไม้สีทอง	ผ่านฟ้าพิทยา	2515
8	กรณี ไกรลาศ	สิ่งที่เป็นชีวิต	ลลนา	2516	บันทึกของคน แช่แข็ง	หนอน	2517
9	กรณี ไกรลาศ	วันหนึ่งที่สุสาน	ลลนา	2516	บันทึกของคน แช่แข็ง	หนอน	2517
10	ขรรค์ชัย บุนปาน	วินาศกรรม	-	-	ข้างประสาธนา	ประพันธ์ สาส์น	2513
11	ขรรค์ชัย บุนปาน	ทุกขสัจจ์	-	-	ข้างประสาธนา	ประพันธ์ สาส์น	2513
12	ขรรค์ชัย บุนปาน	รอยบุญเราพร้อม	คลื่นลูกใหม่	2512	ข้างประสาธนา	ประพันธ์ สาส์น	2513
13	ขรรค์ชัย บุนปาน	ป้ายที่ยังไม่ได้ เขียน	-	-	ข้างประสาธนา	ประพันธ์ สาส์น	2513
14	ขรรค์ชัย บุนปาน	บาน-รู้โรย	-	-	ข้างประสาธนา	ประพันธ์ สาส์น	2513
15	กมศร คุณะติลล	ภาพเขียนของ มาลี	วิทยาสาร ปริทัศน์	2513	การเดินทางใน คืนวันหนึ่ง	สมิต	2535
16	กมศร คุณะติลล	หญิงชราในความ มืด	วิทยาสาร ปริทัศน์	2513	การเดินทางใน คืนวันหนึ่ง	สมิต	2535
17	กมศร คุณะติลล	การเดินทางในคืน วันหนึ่ง	พระจันทร์เสี้ยว	2513	การเดินทางใน คืนวันหนึ่ง	สมิต	2535
18	กมศร คุณะติลล	สิ่งที่หายไป	หนุ่มหน้าสาว สวย	2514	การเดินทางใน คืนวันหนึ่ง	สมิต	2535
19	กมศร คุณะติลล	ฉันและเธอ	หนุ่มหน้าและ พระจันทร์เสี้ยว	2514	-	ประพันธ์ สาส์น	-
20	กมศร คุณะติลล	ไปสู่แสงตะวัน	สามยอด	2515	การเดินทางใน คืนวันหนึ่ง	สมิต	2535
21	จรัล ดิษฐาอภิชัย	เขากับแผลที่ข้อ เท้า	วิทยาสาร ปริทัศน์	2513	ถนนสายที่ นำไปสู่ความ ตาย	ดวงกมล	2518

ลำดับ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อเรื่องสั้น	ชื่อวารสาร/ หนังสือที่ ตีพิมพ์	ปีที่ พิมพ์	ชื่อหนังสือที่ รวมเล่ม	ชื่อ สำนักพิมพ์	ปีที่ พิมพ์
22	ชาลิน	ละคอนนอก	อนุสาร วรรณศิลป์ ฉบับเกียรติ นิยม ฉบับที่ 1 ปีที่ 11	2514	-	-	-
23	ดิฐา เกตุวิภาตร์	เรานั่งอยู่ด้วยกัน เพียงสองคน	กุมภาพันธ์ 28	2513	-	ประพันธ์ สาส์น	-
24	ดิฐา เกตุวิภาตร์	แพกรุ่งเก่า	เพื่อนนคร มิถุนายน	2513	-	ประพันธ์ สาส์น	-
25	ติก วงศ์รัฐ	ผ่านไปอย่าง ลับสน	หนุ่มหน้าและ พระจันทร์เสี้ยว	2514	-	ประพันธ์ สาส์น	-
26	ติก วงศ์รัฐ	วันพฤษ หมายเลขหนึ่ง	ตุลาคม ไพเราะ	2512	-	ประพันธ์ สาส์น	-
27	ติก วงศ์รัฐ	คืนที่ไร ความหมาย	มีนาคม 88	2513	-	ประพันธ์ สาส์น	-
28	ทะนง	แม่น้ำเจ้าพระยา ดาวกับแผน	อนุสาร วรรณศิลป์ ฉบับ 41 ปีที่ 7	2512	หนุ่มหน้า สาวสวย	ประพันธ์ สาส์น	2513
29	ทะนง	เรื่องรักของแรม กับวิ	หนุ่มหน้าและ พระจันทร์เสี้ยว	2513	-	ประพันธ์ สาส์น	-
30	ทะนง พิศาล	การเดินทางเข้า ไปสู่ข้างใน	สังคมศาสตร์ ปริทัศน์	2515	-	-	-
31	ทะนง พิศาล	จากห้องสี่ปัสสาวะ	เฉียดเหนือ	2516	ถนนสายที่ นำไปสู่ความ ตาย	ดวงกมล	2518
32	ธงชัย สุรการ	โสโครก	สังคมศาสตร์ ปริทัศน์	2515	-	-	-
33	ธงชัย สุรการ	และน้ำนั้นย่อมชะ ดลิ่ง	-	-	ถนนสายที่ นำไปสู่ความ ตาย	ดวงกมล	2518
34	นัน บางนรา	บางสิ่งย่อมเกิดขึ้น เสมอ	เดลิเมล์	2510	คลื่นคราม ความหลัง	ไวไลย	2533
35	นัน บางนรา	เหตุการณ์ในฤดู หนาว	มหาชนราย เดือน	ม.ป.ป.	คลื่นคราม ความหลัง	ไวไลย	2533
36	นิคม รวยยวา	คนบนต้นไม้	ตะวัน	2510	คนบนต้นไม้	ต้นหมาก	2527
37	นิคม รวยยวา	เข้าวันหนึ่ง	พระจันทร์เสี้ยว	2512	คนบนต้นไม้	ต้นหมาก	2527
38	นิคม รวยยวา	ปล่อยนก	สังคมศาสตร์ ปริทัศน์	2514	คนบนต้นไม้	ต้นหมาก	2527

ลำดับ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อเรื่องสั้น	ชื่อวารสาร/ หนังสือที่ ตีพิมพ์	ปีที่ พิมพ์	ชื่อหนังสือที่ รวมเล่ม	ชื่อ สำนักพิมพ์	ปีที่ พิมพ์
39	นิคม รวยยว	คนดำน้ำ	สังคมศาสตร์ ปริทัศน์	2514	คนบนต้นไม้	ต้นหมาก	2527
40	นิคม รวยยว	สิ่งที่หลอนพอจะ ทำได้	สังคมศาสตร์ ปริทัศน์	2515	คนบนต้นไม้	ต้นหมาก	2527
41	นิพนธ์ จิตรกรรม	แว่นตาไม่มีกระจก	อนุสรณ์เนื่อง ใหม่โรงเรียน ช่างศิลป์	2507	ถนนสายที่ นำไปสู่ความ ตาย	ดวงกมล	2518
42	พิชญ์ ศุภนิมิต	นิพพานศตวรรษ ที่ 20	อนุสาร วรรณศิลป์	2516	-	-	-
43	ฟางข้าว	ฝันร้าย	อนุสาร วรรณศิลป์ฉบับ แข่งขันกลอน	2514	-	-	-
44	มกุฎ อรฤดี	ฉันต้องการไปที่ นั้น	สตรีสาร	2515	เพลงนกเหยี่ยว	हनอน	2519
45	มกุฎ อรฤดี	ความตายของชาย หนุ่ม	สตรีสาร	2516	เพลงนกเหยี่ยว	हनอน	2519
46	มกุฎ อรฤดี	นกสีขาวตัวหนึ่ง	วิทยาสาร	2516	เพลงนกเหยี่ยว	हनอน	2519
47	วิทยากร เชียงกูล	ไฉนเลยจะรู้ได้	พระจันทร์เสี้ยว	2511	ฉันจึงมาหา ความหมาย	สภาหน้าโดม	2514
48	วิทยากร เชียงกูล	นิยายของชาว มหาวิทยาลัย	คลื่นลูกใหม่	2512	ฉันจึงมาหา ความหมาย	สภาหน้าโดม	2514
49	วิทยากร เชียงกูล	ฉันเพียงแต่อยาก ออกไปข้างนอก	-	2512	ฉันจึงมาหา ความหมาย	สภาหน้าโดม	2514
50	วิทยากร เชียงกูล	บทสนทนาทาง โทรศัพท์ในคำคืน อันวิเวก	หนุ่มหน้าสาว สวย	2512	ฉันจึงมาหา ความหมาย	สภาหน้าโดม	2514
51	วิทยากร เชียงกูล	ถนนสายที่นำไปสู่ ความตาย	หนุ่มหน้าสาว สวย	2513	ฉันจึงมาหา ความหมาย	สภาหน้าโดม	2514
52	วิทยากร เชียงกูล	จดหมายสองฉบับ	-	-	ฉันจึงมาหา ความหมาย	สภาหน้าโดม	2514
53	วีระฯ วงศ์พัทพันธุ์	วันหนึ่ง	หนุ่มหน้าและ พระจันทร์เสี้ยว	2514	-	ประพันธ์ สาส์น	-
54	วีระประวัติ วงศ์พัทพันธุ์	คนโซ	-	-	แล้งเข็ญ	ประพันธ์ สาส์น	2518
55	วิสา คัญทัพ	คำคืนอันโหดร้าย ในวันว่างเปล่า	-	-	ถนนสายที่ นำไปสู่ความ ตาย	ดวงกมล	2518
56	ศรีศักดิ์ นพรัตน์	ในห้วงนึก	สยามรัฐสัปดาห์ วิจารณ์	2513	แล้งเข็ญ	ประพันธ์ สาส์น	2518

ลำดับ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อเรื่องสั้น	ชื่อวารสาร/ หนังสือที่ ตีพิมพ์	ปีที่ พิมพ์	ชื่อหนังสือที่ รวมเล่ม	ชื่อ สำนักพิมพ์	ปีที่ พิมพ์
57	สมัย สนทอง	ซึ่งมีทั้งเลือดเนื้อ และหัวใจ	หนุ่มหน้าและ พระจันทร์เสี้ยว	2514	-	ประพันธ์ สาส์น	-
58	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	สงความ	สยามรัฐสัปดาห์ วิจารณ์	2511	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
59	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	ฉันและเขา	สยามรัฐสัปดาห์ วิจารณ์	2512	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
60	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	ความเจ็บ	ชัยพฤกษ์ฉบับ นักศึกษา ประชาชน	2512	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
61	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	มาจากไหน มา อย่างไร จะไปไหน	คลื่นลูกใหม่	2512	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
62	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	กำแพง	สังคม ศาสตร์ปริทัศน์	2512	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
63	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	การเดินทางไปยัง ท้องทุ่ง	หนุ่มหน้าสาว สวย	2513	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
64	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	รถไฟเด็กเล่น	วิทยาสาร ปริทัศน์	2513	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
65	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	อัตชีวประวัติ	สังคม ศาสตร์ปริทัศน์	2514	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
66	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	ออกไปจากความ มืด	-	-	ความเจ็บ	หนังสือ	2515
67	สุรัชย์ จันทิมาธร	คนและคนบ้า	ม.ป.ท.	2510	มาจากที่ราบสูง	สยาม	2512
68	สุรัชย์ จันทิมาธร	บนรถไฟชั้นสาม	ม.ป.ท.	2510	มาจากที่ราบสูง	สยาม	2512
69	สุรัชย์ จันทิมาธร	กลับบ้าน	ม.ป.ท.	2511	มาจากที่ราบสูง	สยาม	2512
70	สุรัชย์ จันทิมาธร	คนว่าเหว	ม.ป.ท.	2511	มาจากที่ราบสูง	สยาม	2512
71	สุรัชย์ จันทิมาธร	นครเป็	ม.ป.ท.	2511	มาจากที่ราบสูง	สยาม	2512
72	สุรัชย์ จันทิมาธร	วันหนึ่ง-มีหญิง สาว	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513
73	สุรัชย์ จันทิมาธร	จดหมาย	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513
74	สุรัชย์ จันทิมาธร	กิเลส	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513
75	สุรัชย์ จันทิมาธร	นกสีเหลือง	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513
76	สุรัชย์ จันทิมาธร	แมวและคน สันโดษ	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513
77	สุรัชย์ จันทิมาธร	ฤดูดอกไม้โรย	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513

ลำดับ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อเรื่องสั้น	ชื่อวารสาร/ หนังสือที่ ตีพิมพ์	ปีที่ พิมพ์	ชื่อหนังสือที่ รวมเล่ม	ชื่อ สำนักพิมพ์	ปีที่ พิมพ์
78	สุรัชย์ จันทิมาธร	นาฏกรรม	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513
79	สุรัชย์ จันทิมาธร	รถไฟ	ม.ป.ท.	2512	เดินไปสู่หนไหน	ประพันธ์ สาส์น	2513
80	สุรัชย์ จันทิมาธร	เพลงศพ	ม.ป.ท.	2513	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
81	สุรัชย์ จันทิมาธร	เขาลานอยู่พัก หนึ่ง	ม.ป.ท.	2513	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
82	สุรัชย์ จันทิมาธร	คำถามครึ่งโหล	ม.ป.ท.	2513	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
83	สุรัชย์ จันทิมาธร	บนถนนสายหนึ่ง	ม.ป.ท.	2513	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
84	สุรัชย์ จันทิมาธร	ลูกอ้อน	นาคร	2513	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
85	สุรัชย์ จันทิมาธร	พยายามหยิบ ความจริง	ม.ป.ท.	2513	ความบ้า มาเยือน	ศตวรรษ	2517
86	สุรัชย์ จันทิมาธร	เอกสิทธิ์ชน	ม.ป.ท.	2513	ความบ้า มาเยือน	ศตวรรษ	2517
87	สุรัชย์ จันทิมาธร	สองคม	ม.ป.ท.	2513	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
88	สุรัชย์ จันทิมาธร	ชนชั้นเรา	ม.ป.ท.	2514	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
89	สุรัชย์ จันทิมาธร	คำคืนอัน หม่นหมองและ ร้าย	ม.ป.ท.	2515	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
90	สุรัชย์ จันทิมาธร	ช่างมันเกิด	ม.ป.ท.	2515	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
91	สุรัชย์ จันทิมาธร	สังขารา	ม.ป.ท.	2515	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
92	สุรัชย์ จันทิมาธร	เรามาเล่นเกมกัน เถอะ	ม.ป.ท.	2513	ความบ้ามา เยือน	ศตวรรษ	2517
93	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	ไปตายทะเล	สามยอด	2515	สงครามในหลุม ฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518
94	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	สงครามในหลุมฝัง ศพ	พลัง	2515	สงครามในหลุม ฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518
95	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	แยกมันสมองออก จากเหล็ก	ม.ป.ท.	2515	สงครามในหลุม ฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518

ลำดับ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อเรื่องสั้น	ชื่อวารสาร/ หนังสือที่ ตีพิมพ์	ปีที่ พิมพ์	ชื่อหนังสือที่ รวมเล่ม	ชื่อ สำนักพิมพ์	ปีที่ พิมพ์
96	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	การทดลองครั้งสุดท้าย	ม.ป.ท.	2515	สงครามในหลุมฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518
97	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	การเคลื่อนที่ของ เหล็กหมายเลข 1	มหาชน	2516	สงครามในหลุมฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518
98	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	นิวซีในตู้ชั้นสาม	วรรณกรรมเพื่อ ชีวิต	2516	สงครามในหลุมฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518
99	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	จุลินทรีย์พลาสติก	อนาคต	2516	สงครามในหลุมฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518
100	สุวัฒน์ ศรีเชื้อ	วีรบุรุษใต้ฟ้าดิน	ม.ป.ท.	2516	สงครามในหลุมฝังศพ	ประพันธ์ สาส์น	2518
101	อนุช อากาศิกรม	ความตาย	อนุสาร วรรณศิลป์	2513	-	-	-

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

“คตินิยมสมัยใหม่” เป็นศัพท์ที่แปลจาก “Modernism” เนื่องจากราชบัณฑิตยสถานยังไม่ได้นิยามศัพท์นี้ การแปลในที่นี้จึงอิงจากการแปลศัพท์ “คตินิยมสมัยกลาง” ที่แปลจาก “medievalism” ในพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545 โดยสรุปหมายถึง งานเขียนที่เน้นความคิด ความทรงจำ ความรู้สึก และอารมณ์ของตัวละคร เพื่อบรรยายความรู้สึกโดดเดี่ยว แปรกแยก รูปแบบการนำเสนอมีลักษณะทดลอง โดยมีการนำศิลปะสาขาอื่นมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างไปจากเดิม

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6.1 ศึกษาแนวคิดของความเคลื่อนไหวคตินิยมสมัยใหม่ในประเทศตะวันตก

1.6.2 ศึกษาภูมิหลังด้านสังคมและการเมืองของไทยในช่วงก่อนและระหว่าง พ.ศ. 2507-2516

1.6.3 รวบรวมเรื่องสั้นที่มีลักษณะการเขียนแนวทดลองในลักษณะต่างๆ จากวารสารและนิตยสารต่างๆ และจากหนังสือรวมเรื่องสั้นระหว่าง พ.ศ. 2507-2516

1.6.4 วิเคราะห์ข้อมูล

1.6.4.1 วิเคราะห์การนำกลวิธีทางภาษาและเทคนิคในการนำเสนอเรื่องแนวทดลองมาใช้ในบริบทวรรณกรรมไทย

1.6.4.2 อภิปรายความสัมพันธ์ระหว่างการเขียนแนวคิดนิยมสมัยใหม่กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่พัฒนาสู่สมัยใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างการแนวคิดนิยมสมัยใหม่กับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมเมือง

1.6.5 สรุปผลและเสนอผลการวิเคราะห์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับเรื่องสั้นไทยแนวคิดนิยมสมัยใหม่

1.7.2 เป็นแนวทางในการวิเคราะห์วรรณกรรมคตินิยมสมัยใหม่ในวรรณกรรมประเภทอื่นๆ ต่อไป